

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

**Serbest Bölgeler, Yurt dışı Yatırım ve Hizmetler
Genel Müdürlüğü**

Tarih: 02.07.2019

Sayı : 19-009

Konu : Telekomünikasyon Hizmetlerinin İhracatımıza Yapacağı Katkıların Arttırılması

İlgi : 17 Nisan 2019 tarihli 19-004 sayılı yazımız

İlgide yer alan yazımızda, Telekomünikasyon Sektöründe bulunan işletmecilerin verdiği hizmetlerin ihracatımıza nasıl katkıda bulunabileceği, bunun Bakanlığınızın destekleri ve/veya teşvikleri ile nasıl arttırılabileceği, uluslararası fırsatların daha iyi nasıl değerlendirilebileceği gibi konuları ele almış ve bu konular ile ilgili Bakanlığınızdan toplantı talep etmiştik.

Öncelikle sektörümüzü tanıtmaya imkânını bulduğumuz ve derneğimiz açısından çok faydalı geçen toplantı talebimizi kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz.

Bu çerçevede hazırladığımız, “Telekomünikasyon Hizmetlerinin İhracatımıza Yapacağı Katkıların Arttırılması” konusuna ilişkin EK-1’de yer alan bilgi notumuzu dikkatlerinize sunarız. Bu doğrultuda, bilgi notumuzda belirttiğimiz görüş ve önerilerimizin dikkate alınarak gerekli işlemlerin yapılması, yapılan işlemler hakkında tarafımıza bilgi verilmesi hususunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

Rıdvan UĞURLU
Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK
Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER

Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği

EK-1: TELKODER Bilgi Notu - Telekomünikasyon Hizmetlerinin İhracatımıza Yapacağı Katkıların Arttırılması

EK-2: BTK - Elektronik Haberleşme Hizmet, Şebeke ve Altyapılarının Tanım, Kapsam ve Süreleri

Telekomünikasyon Hizmetlerinin
İhracatımıza Yapacağı Katkıların Arttırılması
TELKODER Bilgi Notu - 02.07.2019

A. Telekomünikasyon Hizmetleri

Telekomünikasyon İşletmecileri, Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmekte ve BTK düzenlemeleri, ilgili mevzuat ve Elektronik Haberleşme Hizmet, Şebeke ve Altyapılarının Tanım, Kapsam ve Sürelerinde¹ öngörülen şartlara ve yükümlülüklerle uygun olarak elektronik haberleşme hizmetlerini sunmaktadırlar.

Türkiye İhracatçılar Meclisinin (TİM) açıkladığı, Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı araştırmasında İletişim Hizmetleri sektörlerinde 5 Telekomünikasyon şirketi yer almaktadır². Örnek olarak hali hazırda diğer telekomünikasyon hizmetlerine göre daha anlaşılabilir olan yurt dışından gelen trafiği taşıma ve/veya sonlandırma, uydu hizmetleri³ döviz kazandırıcı ihracat faaliyetleri arasında sayılmaktadır.

TİM, Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Sektör Kılavuzu 2018'de⁴, Telefon hizmetleri, Paket ve Devre anahtarlama veri iletişim hizmetleri, Teleks, Telgraf, Faksimile hizmetleri, Özel kiralık devre hizmetleri, Elektronik ve sesli posta, Online enformasyon ve veri tabanı yeniden temini, Elektronik veri değişimi (EDI), Kod ve protokol dönüşümü, Online bilgi ve/ya veri işleme Telekomünikasyon Hizmetleri olarak belirtilmektedir.

Bu kılavuzda, Telekomünikasyon Hizmet İhracatının Gerçekleşme Şekilleri 4 başlık altında ele alınmaktadır;

- **Mod 1 - Sınır Ötesi Ticaret:** Hizmetin bir ülkeden diğer ülkedeki tüketiciye, hizmeti sunan ve hizmetten yararlananın kendi ülkelerinden ayrılmadan, sağlanmasını ifade eder. Burada sınırı geçen hizmetin kendisidir. (Ör: Uzaktan Online bilgi ve/ya veri işleme hizmetleri, taşınan telefon trafiği, veri merkezlerinin yurt dışında bulunan müşterileri)
- **Mod 2 - Yurtdışında Tüketim:** Hizmetin bir ülkede diğer ülke tüketicilerine sağlanması şeklindedir. Burada hizmeti alan hizmeti sağlayanın ülkesine gitmektedir.

¹ EK-2 - BTK - Elektronik Haberleşme Hizmet, Şebeke ve Altyapılarının Tanım, Kapsam ve Süreleri - <https://www.btk.gov.tr/uploads/regulations/elektronik-haberlesme-hizmet-sebek-ve-altyapilarinin-tanim-kapsam-ve-sureleri.pdf>

² <http://www.tim.org.tr/files/downloads/Hizmet500/2017/Türkiye%27nin%20500%20Büyük%20Hizmet%20İhracatçısı.pdf>

³ <https://www.turksat.com.tr/tr/haberler/turksat-telekomunikasyon-sektorunde-ihracat-lideri-oldu>

⁴

http://www.tim.org.tr/files/downloads/Hizmet500/2018/1_Telekomunikasyon_Bilgisayar_ve_Bilgi_hizmetleri_Kilavuzu.pdf

Hizmeti alan kişi (tüketici) sınırdan geçmektedir. (Ör: Roaming, yurt dışındaki bir abonenin konuşması)

- **Mod 3 - Ticari Varlık:** Bir ülkedeki hizmet sunucusunun başka bir ülkeye giderek hizmet sunmasıdır. Burada hizmeti sağlayan hizmeti alanın ülkesine gitmektedir. Hizmet sunucu başka bir ülkede bulunmaktadır. (Ör: Telekomünikasyon İşletmecisinin yabancı bir ülkede fiziki olarak konumlanması sonucu verdiği hizmetleri)
- **Mod 4 - Gerçek Kişilerin Varlığı:** Hizmeti veren adına gerçek kişilerin hizmet sunumu için başka bir ülkeye gitmesidir. Mod 4, iki tür gerçek kişiyi kapsar; birincisi, kendisi hizmet sağlayıcısı olan kişiler (bağımsız profesyonel meslek sahipleri). İkincisi, hizmet sağlayan adına çalışan (istihdam edilen) kişiler. Hizmeti veren kişi (personel) sınırdan geçmektedir. (Ör: Personel belirli süreliğine yurtdışında hizmet sağlaması)

Görülebileceği üzere, elektronik haberleşme sektörünün büyümesi sadece sektör için değil tüm ekonomi için anlam taşımaktadır. Bu büyümenin ülkeye daha büyük bir katma değer sağlaması “ihracat” işlemleri ile olacaktır. Bu anlamda sektör ihracatının desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

B. Lisansa Tabi Telekomünikasyon Hizmetleri

Bir önceki bölümünde bahsedilen ve BTK tarafından yetkilendirilmiş olarak mevzuat kapsamında lisanslanan toplam 825 işletmeci bulunmaktadır⁵. Bu işletmeciler, TİM tarafından sınıflandırılan Mod’lar çerçevesinde ihracat olarak nitelendirilebilecek, aşağıdaki telekomünikasyon hizmetlerini vermekte veya verebilmektedirler. **Bu hizmetler ayrıntılı şekilde EK-2’de yer almaktadır.**

- Altyapı İşletmeciliği Hizmeti
- GMPCS Mobil Telefon Hizmeti
- GSM (İmtiyaz Sözleşmesi)
- Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti
- IMT (Sayısı Sınırlanmış Kullanım Hakkı Yetki Belgesi)
- IMT-2000/UMTS (İmtiyaz Sözleşmesi)
- Kablolu Yayın Hizmeti
- Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti
- Rehberlik Hizmeti
- Sabit Telefon Hizmeti
- Sanal Mobil Şebeke Hizmeti
- Uydu Haberleşme Hizmeti
- Uydu Platform Hizmeti

⁵ <https://yetkilendirme.btk.gov.tr/Yetkilendirme/index.xhtml>

- Uydu ve Kablo TV Hizmetleri
- İnternet Servis Sağlayıcılığı

C. Veri Merkezi Hizmetleri

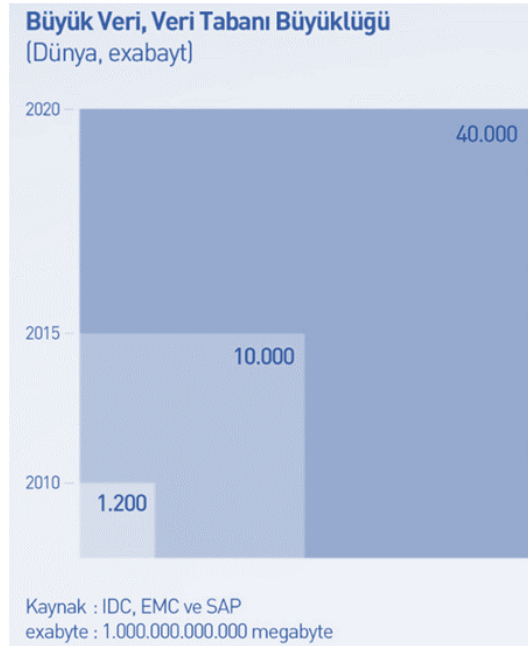
Veri merkezleri, günlük hayatımızın işlevlerini yerine getirmek için kritik önem taşımaktadır. Toplumumuzun en önemli unsurlarının çoğu; enerji, kent trafiği, aydınlatma, finans, ulaşım ve haberleşme hizmetleri, sağlık, güvenlik sistemleri, eğlence (dizi, sinema, oyun), veri merkezleri tarafından kontrol edilmektedir.

Veri, günümüzün para birimi haline gelmiştir. Verilerin barındığı yerler, veri merkezleri ise, adeta verilerin “Merkez Bankası” haline gelmiştir.

Teknolojide yaşanan gelişmeler hayatlarımıza doğrudan etki ederek yaşamın bildiğimiz seyrini her geçen gün değiştirmektedir. Üretilen veri miktarının, Şekil - 1’den de anlaşılacağı üzere, önümüzdeki yıllarda logaritmik (üstel) olarak artması beklenmektedir. Bu doğrultuda, ülkemiz açısından önemli ve dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır;

- Türkiye olarak Büyük Verinin ne kadarını üretebileceğiz?**
- Türkiye olarak Büyük Verinin ne kadarını barındırabileceğiz?**
- Dünyada oluşacak Büyük Veri Trafikinin ne kadarını Türkiye’den geçirebileceğiz?**

Bu üç sorunun cevabının da, ülkemiz adına istenilen yönde olabilmesi için, ihtiyaç duyulan adımların biran önce planlanması gerekmektedir.

Şekil - 1: Büyük Veri, Veri Tabanı Büyüklüğü

Bu doğrultuda, Veri Merkezlerinin sunduğu hizmetler büyük önem taşımaktadır. Veri Merkezi İşletmecilerimizin sunduğu hizmetlerin ihracatımıza önemli katkıları olacaktır. Aşağıda bir kısmını listeleyebiliriz.

- **Küresel Veri Merkezi Hizmetleri**
  - Büyük Veri Analitiği
    - Büyük Veri Platformu
    - Talep Tahmin
    - Vardiya İyileştirme (Optimizasyon)
  - Sanallaştırma
  - Ortak Yerleşim-Sunucu Barındırma (Co-Location)
  - Sunucu Kiralama (Dedicated Server)
  - Olağanüstü Durum Merkezi (Disaster Recovery)
  - İçerik Dağıtım Ağı (Content Delivery Network)
  - Veri Yedekleme (Data Backup)
  - Veri Depolama (Data Storage)
  - Barındırma-Hosting (DNS, Web, E-posta,
- **Küresel Bulut Hizmetleri**
  - Altyapı Hizmeti (IaaS)
  - Platform Hizmeti (PaaS)
  - Yazılım Hizmeti (SaaS)
  - Diğer “...as a Service” Hizmetleri

İnternet Değişim Noktası hizmetlerinin önemi

Veri Merkezi İşletmeciliği ve Veri Merkezi Hizmetleri kadar önemli olan bir diğer başlık da, İnternet Değişim Noktası (IXP) hizmetidir. Ülkemizde **İnternet Değişim Noktalarının atmasıyla bugün internet trafiği değişimi için yurtdışına ödenen paralar ülkemizde kalacak, Türkiye Dijital Bir Merkez (Hub) haline gelecek (Havacılıkta THY'nin yapmaya çalıştığına benzer şekilde) ve uluslararası veri trafiğinin önemli bir kısmının ülkemiz üzerinden geçmesini sağlayacaktır.**

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Bilgi Toplumu Teknolojisi Stratejileri ve Eylem Planı, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulusal Genişbant Stratejisi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2019-2023 Stratejik Planlarında, Veri Merkezi İşletmecilerinin desteklenmesi ve ülkemizde en az bir tane İnternet Değişim Noktasının kurulmasına ilişkin net ifadeler yer almaktadır.

Ülkemizde içerik yurtiçi ve yurt dışındaki birçok veri merkezinden yayınlanmaktadır. Veri Merkezi sektörünün yeterince güçlenememesinin bir nedeni de ülkemizde yeterince İnternet Değişim Noktasının (IXP) bulunmamasıdır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak da ülkemizde barınabilecek içeriğin çok büyük bir kısmının yurtdışına çıkmasına yol açmaktadır.

Ülkemizde, IXP hizmetlerinin güçlenmesi, siber güvenliğin sağlanmasına, ağ performansın artmasına, servis kalitesinin artmasına, uzun mesafe bağlantı maliyetlerinin ortadan kalkmasına, daha yüksek hızlı ve daha ucuz bağlantı sayesinde yeni ulusal içerik sağlayıcıları ve servislerin oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Orta Asya'da yaşayan yaklaşık 280 milyon insanın internet trafiğinin Türkiye'den geçmesi yerine, yapılamayan fiber optik yatırımlar ve IXP yüzünden Kafkas trafiğinin balkanlar üzerinden gerçekleştiği ve Bulgaristan'dan Avrupa'ya ulaştığı görülmektedir. Bu şartlar altında internet trafiği konusunda Türkiye'nin bölgesel bir merkez olma şansını Bulgaristan'a kaptıracağı gerçeği iyice su yüzüne çıkmış durumdadır.

Bazı veri merkezi işletmecilerinin, veri merkezlerini Türkiye'deki mevcut durumlardan kaynaklı, Bulgaristan'a ve diğer ülkelere taşıma ihtimalleri bulunmaktadır. Google ve Yahoo gibi şirketler güvenli liman olarak adlandırılacak bu imkânlardan dolayı içeriklerini Bulgaristan'a ve diğer ülkelere taşımışlardır.

Ülkemizde İnternet Değişim Noktalarının (IXP) güçlenmesi ile Türkiye'nin uluslararası bir veri iletim merkezi, bir nevi veri köprüsü olmasına yönelik çok önemli bir adım atılmış olacaktır.

D. Lisansa Tabi olmayan Telekomünikasyon Hizmetleri

Hâlihazırda yurt içinde ve yurt dışında verilen ve/veya verilmesi planlanan diğer telekomünikasyon hizmetleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- **Küresel Haberleşme**
  - Trafik Taşıma ve Sonlandırma
  - Kurumsal Ses Servisleri
  - Bulut PBX ve İletişim Merkezi
  - Birleşik İletişim Hizmeti (UCaaS)

- **Nesnelerin İnterneti (IoT)**
  - Akıllı Üretim
  - Akıllı Enerji
  - Akıllı Altyapı
- **Küresel Güvenli Ağ İletişimi**
  - DDOS Saldırısı Azaltma
  - Güvenlik Duvarı Hizmeti (FWaaS)
- **Küresel Veri Merkezi Bağlantıları**
  - İsteğe bağlı bağlantı (On-demand connectivity)
  - Hiper ölçekli omurga bağlantısı (Hyper-scale backbone connectivity)
- **Küresel Bulut Bağlantıları**
  - Alibaba Bulut
  - Amazon Ağ Servisleri (AWS)
  - Google Bulut
  - IBM Bulut
  - Microsoft Azure
- **Küresel Kurumsal Geniş Alan Ağı (WAN)**
  - Kurumsal Son Kilometre Erişimi (Last Mile Access)
  - Kurumsal SD-WAN
  - Oturum Başlatma Protokolü (SIP Trunking)
- **Küresel IP & IX Bağlantıları**
  - IP Geçiş ve Özel İnternet Erişimi (IP Transit & Dedicated Internet Access)
  - İnternet Değişim Bağlantısı (IX Connect)
- **Küresel Altyapı**
  - Kanal/Boru (Stratejik ağların araştırılması ve nitelendirilmesi, fiber kazanımı ve yatırım fırsatları)

- Barındırma (En uygun veri merkezi alanlarını ve ağ renk gruplarını bulma ve sağlama)
- **Dijital Televizyon Platformu**

Aşağıdakiler Bölgeler ile Sınırlı Kalmamak Koşulu ile Hizmet Verilebilecek Yurtdışı Pazarlar

- Doğu Avrupa (Bulgaristan, Yunanistan, Makedonya, Arnavutluk, Sırbistan, Hırvatistan, Bosna Hersek, Slovenya, Ukrayna, Romanya, Avusturya, Estonya)
- Batı Avrupa (Birleşik Krallık, Hollanda, Almanya, Fransa, İtalya, İrlanda)
- Kafkaslar (Gürcistan, Azerbaycan, Ermenistan)
- Orta Asya (BAE, Bahreyn, Katar, Kuveyt, Sudi Arabistan, Ürdün, İsrail)
- Asya (Singapur, Hong Kong, Bangladeş, Pakistan)
- Afrika (Mısır, Tunus, Güney Afrika, Nijerya, Kenya, Cezayir)
- Kuzey/Güney Amerika (Birleşik Devletler, Kanada, Brezilya)

E. Mevzuatlar ile ilgili Hususlar

- **Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun Kararlarında Değişiklik Yapılması Hk.**

Hizmet İhracatçıları Birliğine (HİB) Üyeliği bulunan ve Telekomünikasyon Hizmetleri sunan işletmecilerin yurtdışı fuar gibi çeşitli destek başvuruları, Bakanlığınızın destek verdiği fuarların listesinde yer alan fuar olmasına rağmen, Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun 26/5/2015 Tarihli ve 2015/8 Sayılı Kararı ve 26/5/2015 Tarihli ve 2015/9 Sayılı Kararlarına dayanılarak, Bilişim Şirketi olmamaları nedeniyle başvuruları olumsuz sonuçlanmakta ve desteğin mümkün olmadığı belirtilmektedir.

Sadece bahse konu kararlarda değil, aynı zamanda ihtiyaç duyulan ilgili ve ilişkili diğer kararlarda da güncellemeye gidilmesiyle, Telekomünikasyon Hizmetleri sunan işletmecilerinde bu ve ihtiyaç duyduğu diğer desteklerden yararlanabilmesi, yapılacak telekomünikasyon hizmetleri ihracatına olumlu katkılar sunacağını düşünmekteyiz.

- **İhracat ve Diğer Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulama Genel Tebliğ'lerinde Değişiklik Yapılması Hk.**

Coğrafya ve konum itibarıyla çevre ülkelere başta olmak üzere elektronik haberleşme hizmeti sunma kapasite ve yeterliliği oldukça fazla olan ülkemiz işletmecilerinin, başlıkta belirtilen idareniz Tebliğ'lerinde sayılan "döviz kazandırıcı" hizmetler arasına "Elektronik Haberleşme" ihracatlarının da eklenmesi, sektörümüzün kredi fırsatını genişletirken arzu edilen büyümesine de önemli bir katkı sağlanacaktır⁶.

Telekomünikasyon hizmeti sunun işletmecilerin bu kapsama alınması halinde, katma değeri oldukça yüksek bir hizmet üretimi, istihdam ve teknik uzmanlık, bilgi birikimi (know-how) gelişimi sağlanacağı açık olduğu gibi bütün sektörlerde de kaldıraç etkisi yaşanacaktır.

Bu gerçekliğe karşın, **elektronik haberleşme hizmetlerinin "döviz kazandırıcı hizmetler" arasında sayılmamış oluşu nedeniyle "vergi resim harç istisna belgesi" (VRHİB) alamadıklarından**, sektörde yatırımı olan işletmeciler diğer sektör işletmecilerinin aksine, **uygun/avantajlı koşullarda kredi kullanma imkânı başta olmak üzere diğer teşvik ve haklardan** yararlanamamaktadırlar.

Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler konusunda **ilgili yasal düzenlemeler ile kısıtlayıcı bir anlayış getirilmediğinden, Bakanlığın uygun bulması halinde**, sektör ve Türkiye'nin önünü açacak bu düzenlemenin yaşama geçirilmesi **Tebliğ değişikliği ile mümkün olacak**, elektronik haberleşme sektörü işletmecileri açısından istenen çözüm gerçekleşecektir.

Belirttiğimiz gerekçelerle, yazılı Tebliğ'lerde değişiklik yapılarak, 5809 sayılı EHK ile düzenlenen "elektronik haberleşme" hizmetlerinin "döviz kazandırıcı" ihracat olarak tanımlanarak Vergi, Resim ve Harç İstisnasından yararlandırılmasının sektörün büyümesine ve ülkeye daha ciddi büyüklükte katma değer sağlayabilmesine olumlu katkıları olacağı kanaatindeyiz.

F. Telekomünikasyon Sektörü Hizmet İhracatı Büyüklüğü

Bilişim ve Telekomünikasyon sektörü, özellikle bazı alanlarda bir birinden ayrılmayacak şekilde iç içe geçmiştir. Bu nedenle, sadece telekomünikasyon sektörüne ait değil, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Sektörüne ait bazı ihracat bilgilerini ve kırılımlarının paylaşmak yerinden olacaktır⁷.

Örnek olarak, telekomünikasyon altyapısı ve tekniğini kullanan Veri Merkezi İşletmecileri, sundukları hizmetlerin keskin bir ayrımını yapmak çok güçtür (C. Bölümü, Küresel Veri Merkezi Hizmetleri, Küresel Bulut Hizmetleri, vb.)

⁶ <http://www.gib.gov.tr/doviz-kazandirici-faaliyetlerde-damga-vergisi-ve-harc-istisnasi-uygulamasi-hakkinda-tebligler-0>

⁷ TÜBİSAD Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü 2018 Yılı Pazar Verileri

Kategorilere göre BİT İhracatı;

- Bilgi Teknolojileri Donanım (73 milyon \$)
- Bilgi Teknolojileri Yazılım (773 milyon \$)
- Bilgi Teknolojileri Hizmet (66 milyon \$)
- İletişim Teknolojileri Donanım (110 milyon \$)

Buradan da açıkça gözükmektedir ki, Telekomünikasyon ile doğrudan ve dolaylı olarak nitelendirilebilecek iki sektör bulunmaktadır. Bunlar, BT Hizmet ve BT Yazılım sektörleridir.

Sadece bilişim sektörünün ihracatının artmasına yönelik yapılan destekler, bütün altyapıyı sağlayan telekomünikasyon sektörünün potansiyelinin altında bir ihracat yapmasına neden olmaktadır.

BİT ihracatının yapıldığı bölgeler ait oranlar;

- Güney Amerika %2
- Kuzey Amerika %4
- Asya Pasifik %4
- Orta Doğu ve Afrika %8
- AB Dışı Avrupa Ülkeleri %5
- AB %77

Yukarıda, A'dan E'ye kadar bölümlerinde ele aldığımız konularda, bakış açısı değişikliğine gidilmesi durumunda, Telekomünikasyon Hizmetleri alanında gerçekleştirilecek ihracat miktarının 1-2 yıl içinde %100, 3-4 yıl içinde %300 artmasını beklenmektedir.

Özellikle, veri merkezi işletmecilerimize gereken destekler sağlanıp, bir veya birden fazla İnternet Değişim Noktasının kurulmasıyla ülkemiz üzerinden geçecek trafikte çok büyük artışlar yaşanacaktır. Türkiye Dijital Bir Merkez (Hub) haline gelmesiyle, katma değeri oldukça yüksek bir hizmet üretimi, istihdam ve teknik uzmanlık, bilgi birikimi (know-how) gelişimi sağlanacağı açıktır. Bununlar birlikte bütün sektörler altyapı sağlayan telekomünikasyon sektörü bütün sektörler de kaldıraç etkisiyle yeni ufuklar açacaktır.

Telekomünikasyon sektörümüzün, çok bakir olan bu alanı değerlendirmesine ve Türkiye'nin ihracatına katkıda bulunmasına, döviz kazandırıcı hizmetler sunmasına imkân verilmelidir.